

بزرگد خلاصه بیست‌هفاد نمت آثار ملی

معاونت پژوهشی

نام اثر: "قطعه و راجی" . . . . . موقعیت جغرافیائی: ایلام

۱- تعداد بخش: ۱ قطعه پایه و ۱ قطعه زین

۲- نوع نقشه: سبب م. A و سبب افزاینده

۳- وضعیت نقشه: . . . . .

۴- وضعیت مالکیت: . . . . .

خلاصه گزارش کاوشناسی:

نمدت: دوره: قاجار . . . سال:

بزرگی بارز اثر:

سبک معماری:

حالی:

آم‌تهیه‌کننده گزارش:

ملاحظات:

۱-۲۲

۱۱۱۱۸۵

۵۸۱۱۲۸

عمران نامه

ع ۱۰۷

وزارت فرهنگ و هنر

اداره کل حفاظت آثار باستانی و بناهای تاریخی ایران
پیشنهاد ثبت آثار باستانی

پیشنهاد کننده	علی محمد خلیلیان
طی نامه شماره	۱۴۹۷ - مورخ ۱۳۶۶ هجری قمری اداره فرهنگ و هنر استان ایلام
اثر باستانی	بای طبع والی شهرستان ایلام
موقعیت جغرافیائی	شهرستان ایلام
وضع فعلی	مقر اداره دارالخلافه و اسرارستان ایلام
قدمت	قرن چهاردهم هجری قمری (۱۳۲۶ هجری قمری)
تاریخ بررسی و کشف	اسفند ماه ۱۳۵۷ هجری قمری
انسانی و سازنده اثر	والی علامه رضا خان فیلی والی تبریز
وضع مالکیت	از طرف وزارت فرهنگ و هنر استان ایلام
ملاحظات	در حال حاضر یکی از کورناتین گز او سردار شاهی حاکم گردی است ضمناً در صورت اداره دارالخلافه از بدو تأسیس آن اداره تأسیس شده است

جمهوری اسلامی ایران

بسمه تعالی

نظریه بند «ج» از ماده واحده قانون تشکیل سازمان میراث فرهنگی کشور مصوب بهمن ۱۳۶۴ شمسی
نظریه بند ششم از ماده سوم قانون اساسنامه سازمان میراث فرهنگی کشور مصوب تیر ۱۳۶۷ شمسی
نظریه فصل اول قانون رابع به حفظ آثار ملی مصوب ۱۲ آبان ۱۳۰۹ شمسی و نظام نامه احب الی آن
و بنا به پیشنهاد معاون پژوهشی سازمان میراث فرهنگی کشور.

اثر فرهنگی، تاریخی قلعه والی که مشخصات آن به قرار زیر است:
موقعیت جغرافیایی شهرستان ایلام خیابان پاسداران و برومی شهرداری

قدمت قاجاریه

مميزات

به شماره ۱۷۹۸ دفترست آثار ملی ثبت می گردد.

رئیس سازمان میراث فرهنگی کشور

احمد علی الله
۵۵/۹/۱۹

معاون پژوهشی

تاریخ .....

شماره .....

پیوست .....

بِسْمِ تَعَالَى

قلعه والی واقع در استان ایلام شهرستان ایلام
به نشانی: ایلام - خیابان پاسداران روبروی شهرداری
مربوط به قاجاریه مالکیت دولتی (سازمان)
که توسط مدیریت استـان پیشنهاد گردیده بود در جلسه مورخ ۷۵/۸/۷
شورای ثبت آثار ملی مورد بررسی قرار گرفت و ثبت آن با کد ۳۰ در فهرست آثار ملی ایران
پیشنهاد می گردد. %ق

خانم مهندس فرزام

آقای مهندس باقر آیت اله زاده شیرازی

آقای مهندس علی اکبر سعیدی

آقای مهدی رهبر

آقای جلیل گلشن

آقای سیف اله کامبخش

آقای عبدالحمید رضایی

آقای ناصر نوروززاده چگینی

م. اکبر سعیدی

بیمه

مرکز اسناد

عبارت در دید متطبی آن تا پیش از این در مواردی که ترمیم مرهبات رفیع این نهادت عرصه بی نظیر
بهریل مجرب و دایره مجوز نه تنها در ایجاد فضای سبز مناسب در محل انبارها و سایر ساختمانها
شماره با توجه به اجزای طرح محوطه سازی در فضای عرصه بی قلمه کما عمداً اول محوطه مورد نظر
بهریل سه کتب فضای پاک مزره ای شده و سپس عرصه دید متطبی آن معطوف و درستی
نیز دیده شده که مزره مورد نظر از حیث ایمنی به اخلال محویم تابع گردد.

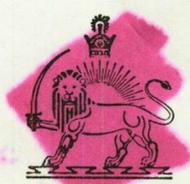
لذا با عرض مراتب فوق و ضمن یادآور شدن ضرورت برچیدن محویم مذکور و تخریب شده
سکونی مورد نظر با توجه به باسی بازسازی محوطه و الهی آفاده اجزای طرحی
تکلیف در محوطه سازی منظور تا حد اهداف فوق می باشد است و انتظار دارد سازمان
توسعه و عمران تهران در این زمینه در وضع تا اتمام کامل تطورات مطروحه در این خصوص
در نظر و در صورت امکان با سازمان محوطه سازی و تهیه طرح تکلیف و در این باره آن به محویم
مزره ای در سال ۱۳۵۹ هجرت و مسکنی لازم را در حضور من بعداً تا حصول نتیجه مقتضی
منتهی نمود و مسئولین محلی جهت زحمات ایشان را در این حرکت مرز دوست ساز
در صورت تقریب و یاری نماند باین امید که انشاء الله در آینده ای که صرف تر و آراش هر
توسعه کامل اهداف مطروحه بوده و در نتیجه انجام کلیه مراحل کار را در دسته باشیم و السلام.

با احترام - علی محمد علیلیان

بیموت

از تحقق این نگرانیها در صورت این حرکت لبوده این خاصیتها و بناحق انجام آردیم و مانز ما یوسانه
 شاهر بر پانی در این ان مجتمع مسکونی بودن ام دار تراک سیر جریان را حد نظر داشتیم تا ما لاف
 متقاطع فعلی و با تحریک تحیق بخش نموده مجموعه مسکونی اداره کل دارائی این فودت پس آمد تا
 بود اعتبار در حدود ده هزار از بار سازی آنها بر آیم خود بخمانه با در جریات کسی که مستند بر
 سیر جریات بدی گرفته در مسوولین مقدم است در این ایام متقاعد آردیم که اداره کل دارائی
 ارتکوب بنیاد بار سازی جمود ها من فوق هم پر شده و در وضع را موکل به تخصیص مکان مناسب
 دیگری از طرف مسکن در بار سازی محل مودانه تا پس از در نظر رفتن رعی در در بنیاد نسبت به در
 اختیار از این اعتبار بار سازی پس ایجاد جمود جدید در محل دیگر اقدام مایند که تا بحال انجام
 این امر قدرت خود باقی است ولی نظر مسوولان دارائی محل با ایجاد رابطه های لازم
 و تشریح از روی مرکزی در بار سازی شروع کرد درت از ساجت و تحیق احواف مورد نظر
 درت بار سازی مجدد جمود ها که فوق بر بنیانم انخرام آهلی زاد سرور لغزبان مانده فرات
 دارائی بهر آن ایام در باریت ایشان در جهت رسیدگی به وضعیت موضوع مطروحه در د تا در روشنی بر
 اطوارت فرق می باشد خود بخمانه مانند از ات حضرتی که اینجانب در محل کارنا، حفاری کان گفته
 ایام در حضور در باریت کل دارائی استان در شمس کفرانه استان با این در شمس نفس اراده ظرفیت لازم
 و تا در صبه بر آیم که در جهت تطایع تدابیر جمود آید تا آنها بعمل آید این نیز حضرتی است اعوامی را
 لحاظ در شمس و غیره است غالب فرقی آن و ما لا ضرورت بار سازی جمود فرقی در حال حاضر

وزارت فرهنگ و هنر

« ملک والی شهرستان ایلام »

موقعیت جغرافیایی:

ساقچه از بربر در جنوب شهرستان ایلام واقع گردیده و از نظر موقعیت جغرافیائی از شمال به کوه عالسلگی و منازل مگوم، از طرف شرق به محوطه ارباز و سردکستان، از راه داران (بهرت پارکینگ) و پس به کوه عالسلگی، منازل مگوم و از جانب جنوب به فیاض سیم و شهر دارکا و از سمت مغرب به قسمی از راضی بایر و بلاستانک شهر محدود میگردد.

قدمت تاریخی:

باستاننگ مبنی و واقع بر دیواره فارسی صلح سر قما ملک، بیابان بربر در سال ۱۳۲۶ هجری قمری تقریباً حدود ۷۰ سال پیش در زمان قاجاریه و حکومت یکی از والی محلی تسکیر بیام غلامرضا خان والی کرمان سابقه شده است. گذشت زمان و ضرورت دوران، نیاز ضرورت، تعمیراتی را در ساختمان ملک ایجاب نمود.

وزارت فرهنگ و هنر

تا آنجا که تغییرات زیر سربرشته است اصالت و رسم ملی قلعه را از پس سپرد، بدو دلیل
حفظ و نگهداری آن را برده و فائز کمال اهمیت می باشد.

- (۱) منحصر به دفع اثر زلزله و اقبالاً در داخل شهرت ایلام تغییرات ^۶ اثر معماری و
- (۲) تغییر محل مناسب جهت تأسیس و ایجاد یک موزه مناسب محل جهت است

- ایلام -

به لایحه مذکور نظر میرسد با توجه به مندرجات ذیل و لزوم تأسیس موزه جهت پاساژ
و ترویج فرهنگ ملی در طبقه نایاب مملکت، امر مذکور مایل است در صورت امکان ملی ایران
بوده و سالیانه میداند تقدماً ^۴ است که نیز فراهم گردد.

منش سنگ بنیاد ملحق بدیوکار فاضل صلح سر قلم ملحق :

- حوا الله تعالی / یا علی مدد / تاریخ ساختن عمارت پارک رزمان /
- سلطنت شاهنشاهی عادل با فضل محمد علی شاه / قاجار حلد الله ملحق حسب
- الامر حضرت مستطاب اجل اکرم / عالی آگامی غلامرضا خان امیر خند
- والی لرستان فیلی ابنی مرحوم مغفور / حسن ملی خان والی کمال لرستان -

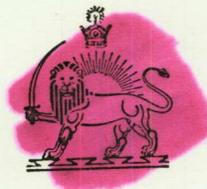
۳۳

وزارت فرهنگ و هنر

- ۱) - فیلی انبا مرصوم / حیدر خان والی انبا مرصوم مغفور حسن خا والی / کل لرتسا
- ۲) - فیلی انبا مرصوم اسد خان انبا / مرصوم اسمعیل خان والی کل لرتسا / فیلی
- ۳) - انبا مرصوم ساوردیجان انبا مرصوم سنجهر / خان والی انبا حسن خا والی انبا
- ۴) - ساوردیجان / والی درسنه هزار سعید و سبت سس هجری / معماریت
- ۵) - عالیجاه خیر الحاج حاجی درو علی / کرمان ساکنی و نظارت معتمد السلط
- ۶) - مکرم عم عالی / مقام سعید جواد خان سرتیب / والی زاده آغاامندریف
- ۷) - فی شهر رمضان المبارک سنه ۱۳۲۶ / تاریخ حضور شهر رضا آباد در محل
- ۸) - مله بازان حسب الامر حضرت / الاجل الاکرم افخم آگامی علام
- ۹) - فنا خان

ناگفته نماند که سفر افریقه فروردیعت زیر سر باران و تاسیرات آب و هوا مبرور
 محو گردیده که بس از ضمیمه که همراه است.

لذمن کتبه بالا ، دقتاً به زمان احوال بنا فروردیگاهها بیدانها نام و معلن اکثر
 مددرا کا باره و زمان سلطت محمد علی شاه صحفاً سبت و تأیید نماید .

وزارت فرهنگ و هنر

« کتبه واقع بر سردر ورودی هستی صلح سرزمین ملک »

- هو الله / بسم الله الرحمن الرحيم / على الله في كل الامور -
- توکل / و یا یحیی اصحاب الکسا توسلی / محمد -
- المعوی و ابنه بعده / وفاطمة الزهراء والمرقی -
- علی / نخطا غلامرضاخات والی ۱۳۲۶ /
- کتبه مزبور در سردر کوفه سنگی در هفت سطر بشرح فوق
- جاری گردیده نخطا مرسوم غلامرضاخات والی نوبته در
- در حال حاضر بر بنا فاریبی در بار سرزمین ملک ملحق به باب در

شرح بنا و مشخصات مربوط بدان:

ساختمان ملک مزبور در زمینی بویست تقریباً ۲۲۰۰ متر مربع قرار گرفته -
که مساحت زیر بنا آن حدوداً ۱۵۰۰ متر مربع و محوطه جلوس آن همان که حیاط
ملک را تشکیل میدهد ۷۰۰ متر مربع میباشد که اطراف آن را فضا تزیین شده

۶

وزارت فرهنگ و هنر

در وقت جلوس طرفی در ب درود در اصل مله که در جانب صلح ضریحها مابا
دو قطع زنی عبارت تقریباً هر کدام - ۱۰۰۰ متر مربع است امداد باغچه تعبیه
و در وقت برودن صلح سرخا قطع قطع زنی دیگر عبارت حدود ۱۰۰۰ متر مربع
در حال حاضر بجز این بارکسب اداره دارالخ و امور اقتصادیک

ایستاد سره استقامت مابا

تراکم دیگر سرداده مسکونی که به صورت طومار از اطراف و مالارای کسب

و بیرون هم مابا اعلی در صلح مابا - سرخا و عمرکا اطراف ضیاط
مله صورت گرفته که با فضا شکل گرفته در وقت زیرینا کنها تسکین در طرف
حالت سرداب و ضعیف اول داده اند

در صورت نیایش عظیم مابا عظیم که در ضیاط کسب کرده و ضیاط ۱ کسب در
با ابعاد ۲۰ × ۱۰ متر

آن که از میان ساختمان مله در وقت داخله الهام گرفته از اطراف و مالارای در
صلح مله که ملا از مصالح آجر و گچ در باره از مواد سنگ مرمر و حتی کاشیها مابا
درودیا ضیاط و اصل مله در وقت میانی صلح ضریحها آن طور تعبیه گویند که در
مستوفی مجموعی

وزارت فرهنگ و هنر

عبد کزیک هستی با طاقا در درسی اگر که از سمت ضرب متوسط بلیه کاهاست
 که باینتر اصوات سلح ویا طی ملع با اراضی خارج اطراف آن ها باشند
 پس در هر درسی در وسط ملکو .

در درون اطفاها آنها را اصلاح سرحا و غیره می ملع است ضرب ، اما سازها
 با نرشیات که در کار و سبب هر رنگی بچشم منور که کلا با نرشیات منظم هندسی
 تیر سلب - کوزر و غیره نرشی یافته در دیواره از مواد قشور انسان با
 نرشیات رنگی از انفر که سرتا کر و مایکس آن وزناخ آمان در درون تاب
 کا در سبب گوید که متاسفانه اغلب کرنا بر اثر بی مبالایی و عدم توجه
 و بی نظری با از بی رقت و با اندک در حال فرود کشی ما باشند .

اصوات سلح کف اطفاها صلح می آید نسبت به ویای ملع حدود ۱۰
 سانتیمتر به که در قیمت زهری کرها تا لار ۱۰ لبروت سرداب مانند با و
 هلالی اگر که وقف سلح قعبه شده است که از تنوع تحت نر بر حدود ۱۰ سانتیمتر
 و از دانه ویای که در وسط نر که در قیمت اصوات سلح صبه بالا فرود برار گرفته از
 نور کرنا تا ۱۰ مین سلکو و نر که با نر برار از کاها فیروزه کا و لبروت سبب ما باشند .

شماره ~~۳۰~~
 تاریخ
 پیوست

وزارت فرهنگ و هنر

درستی اصطلاح سراسر نما و نما گزین ملاحظه دو هستی سطحی سحر درخت نما گزین
 تبعی گوید که از نظر اصول ساختمان تقریباً حالت فیاط فلوت دائره در وسط
 گردید و با یک وسیع در هر دو گوشه نما گزین و نما گزین و نما گزین و نما گزین
 نمایانند و پس از آنکه در گوشه نما گزین و نما گزین و نما گزین و نما گزین
 گردیده که علاوه بر جنبه تزئینی در امر حفاظت و نگهداری بنا و قری از جنبه ای
 نظامی بسیار مؤثر بوده است.

در نما خارجی بدنه دربردارنده ملاحظه نمودار معنی ناودانها سنگی بسیار کم از بالا تا
 پائینی تبعی شده که بسیار مقاوم و مستحکم میباشد.

در نما خارجی ایضا ملاحظه کنیم که در نما گزین و نما گزین و نما گزین و نما گزین
 و قطعات مختلف و منظم هندسی و بصورت درب و پنجره نما گزین و نما گزین و نما گزین
 دیده میشود که در نوع خود بسیار جالب میباشد و بعضی از آنها از جنبه زینتی است.

در نما خارجی اصطلاح سراسر نما و نما گزین ملاحظه نمودار معنی ناودانها سنگی بسیار کم از بالا تا
 پائینی تبعی شده که بسیار مقاوم و مستحکم میباشد.

تاریخ
شماره
پوست

بسمه تعالی

مدیریت میراث فرهنگی استان

پرونده حفاظتی اثر **محلہ والی** واقع در شهرستان **ایلام** در
جلسه شورای ثبت آثار ملی طرح و ثبت اثر در فهرست آثار ملی تأیید و اثر طی شماره
۱۷۹۸ در فهرست آثار ملی به ثبت رسید. لذا ضروریست حداکثر ظرف مدت **۵**
روز از تاریخ وصول نامه نسبت به تهیه و ارسال مدارک زیر جهت تکمیل پرونده اثر به این
معاونت اقدام گردد.

- ۱- نقش موقعیت جغرافیایی
- ۲- نقش مقطع + نما
- ۳-
- ۴- تصویر بند مالکیت
- ۵-
- ۶-

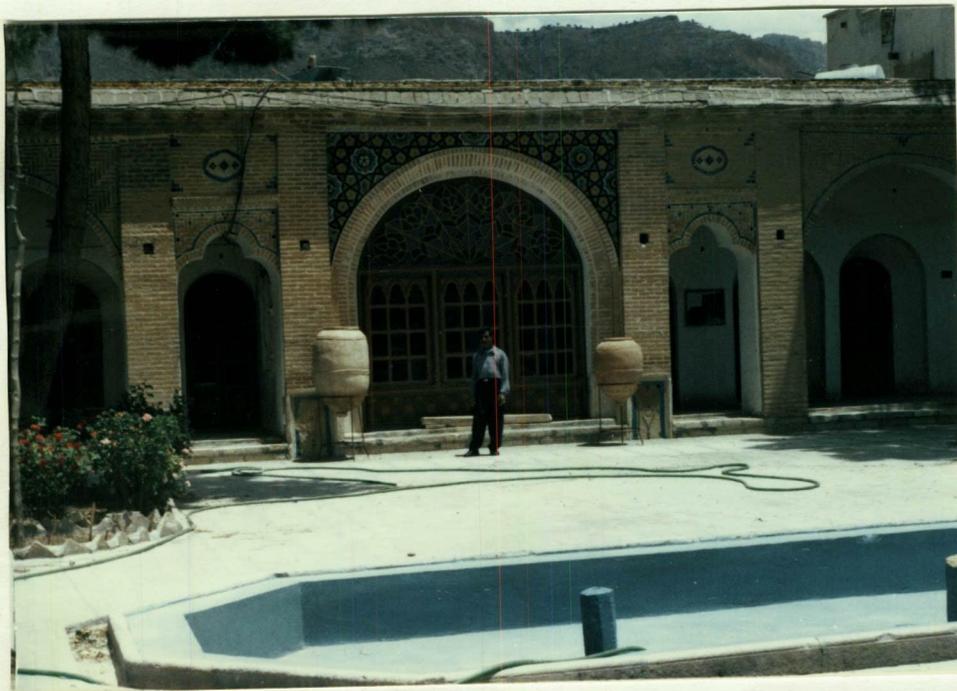
جلیل گلشن
معاون پژوهشی

رونوشت:

✓ دبیرخانه شورای ثبت آثار ملی جهت اطلاع و پیگیری

۱۱۸۰۰
۷۵,۱۱,۳

نشانی:

۱۱

قلعه دانی
۱۷۹۸۶

ایلام عسکری جبهه خرداد ۷۶

۲۱

علمی مراکز ایران
شماره ۱۷۹۸

خرداد ۷۶

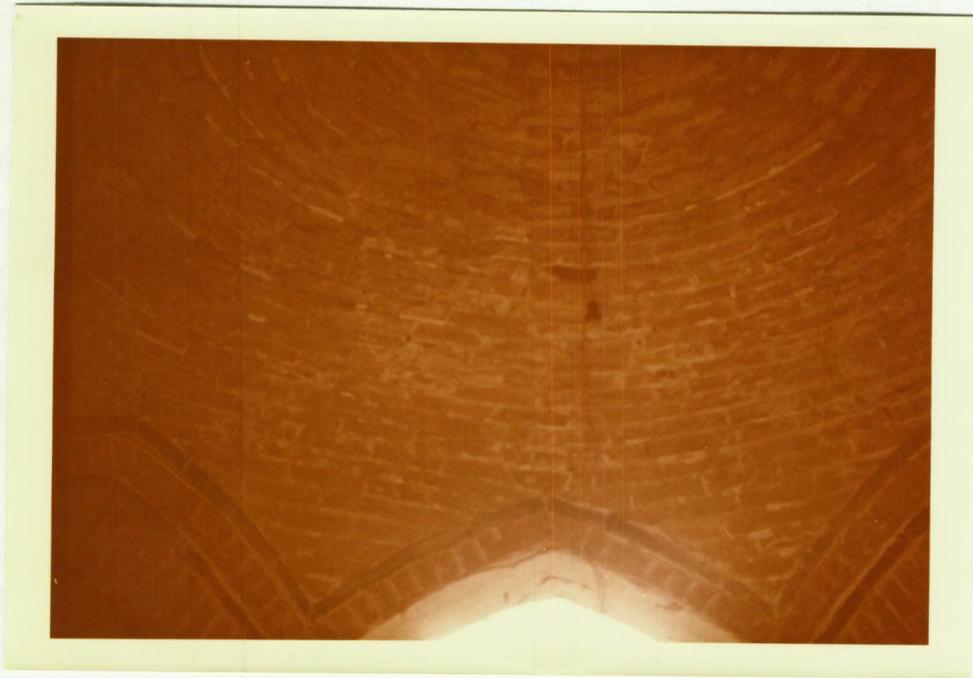
۳)

خودار ۷۶
مطهره والی ایلداز

(۱) نمای بیرونی قلعه والی شهرستان اسلام و
 پلکان (دید از ضلع جنوبی) اصلی آن -
 (محل فعلی اداره دارالخوارزمشاه اسلام)

(۲) گوشه ای از نحوه درختی سقف آبریز
 هستی ورودی ضلع جنوبی قلعه والی

۵۱

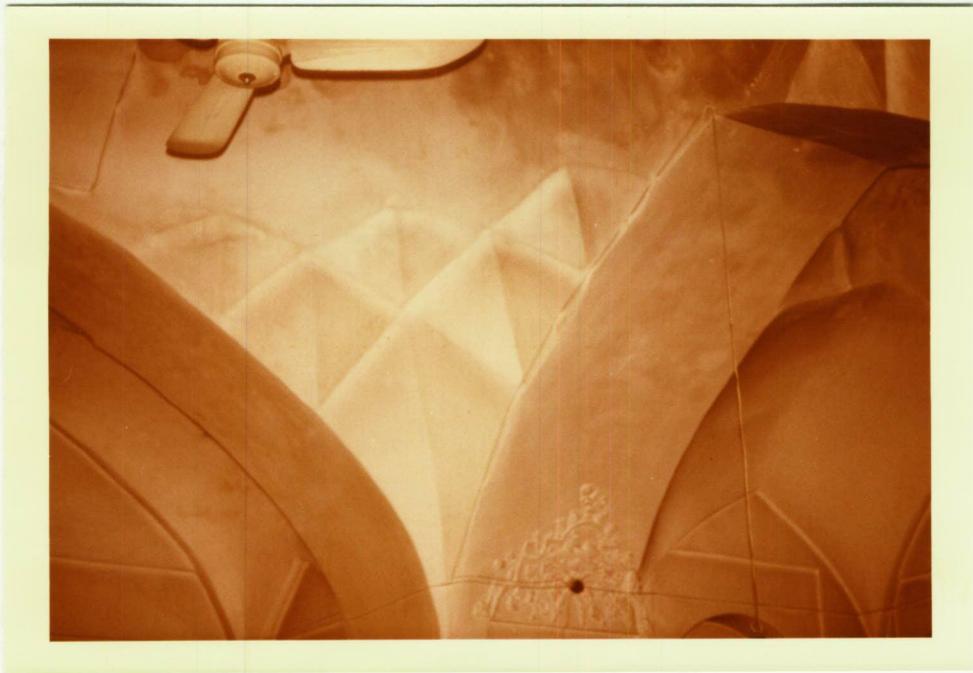

نمونه ای از پنجره در طوقه والی بابا مسجد کاشی
زیگی و آینه کاری داخل اطاقها با نور منظم هندسی

نمونه از دیگر جزئیات آینه کاری

۹۱

۴) نمائی از کمره حبابها داخل اطرافها

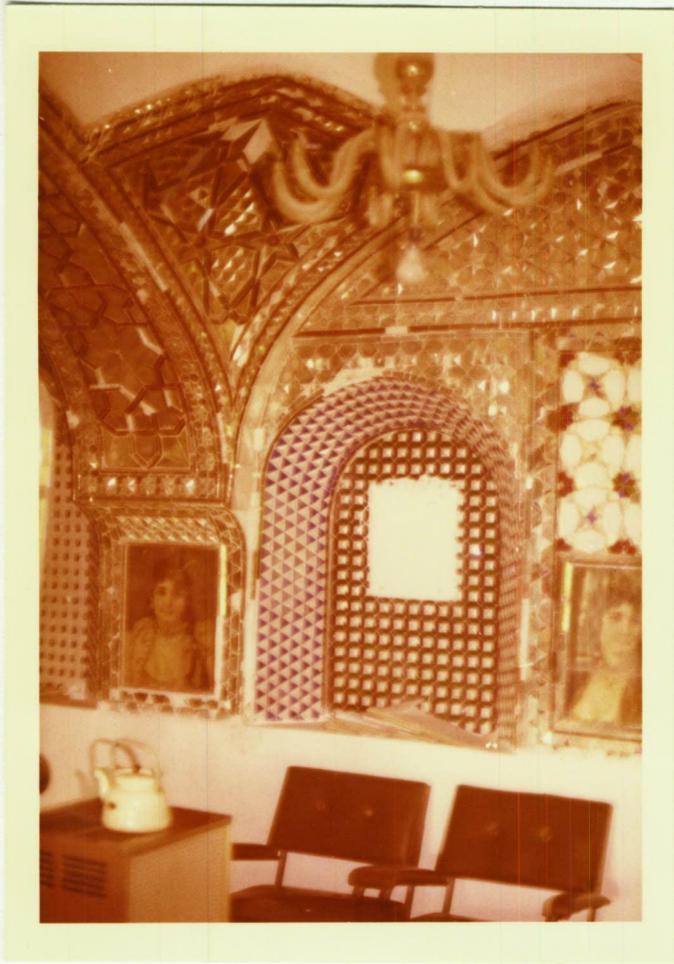
۵) گوشه اردگیر از فرها مختلف است کارها

(۶۷) نریشات آستانه کارها با فرود مختلف

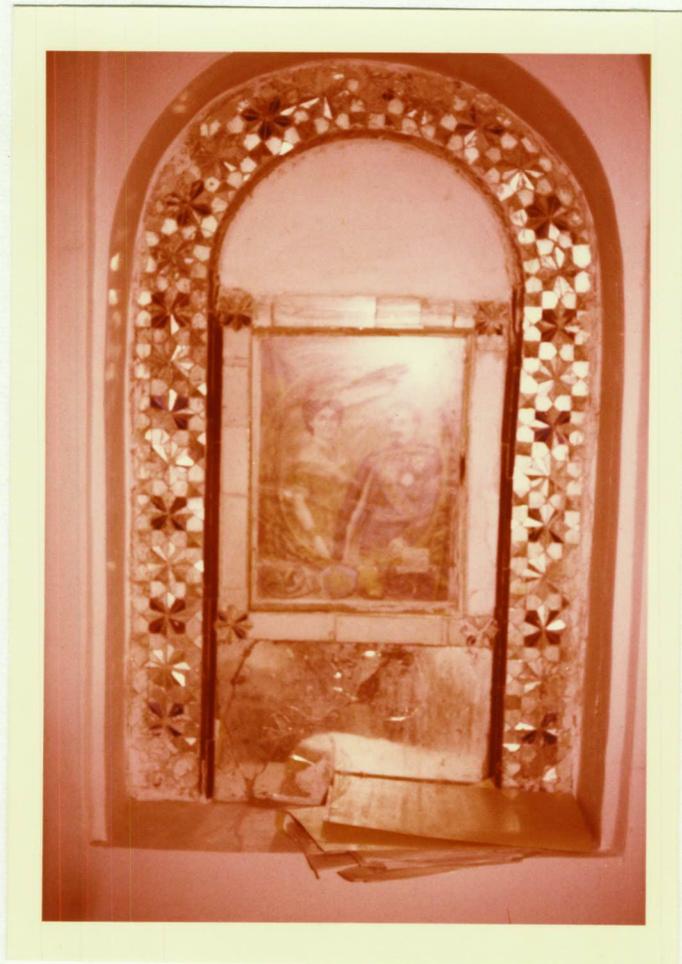
(۶۸) نحوه کار در بنابر وقایع ساز در داخل اطرافها

نمای کلی از زیباترین
 صحنه کارهای و مطالب
 نبی که داخل گنبد از اطرافها
 که بصورت قرینه سازی
 در اطرافها مقابل آن
 یک هم منبره

- ۹۲ -

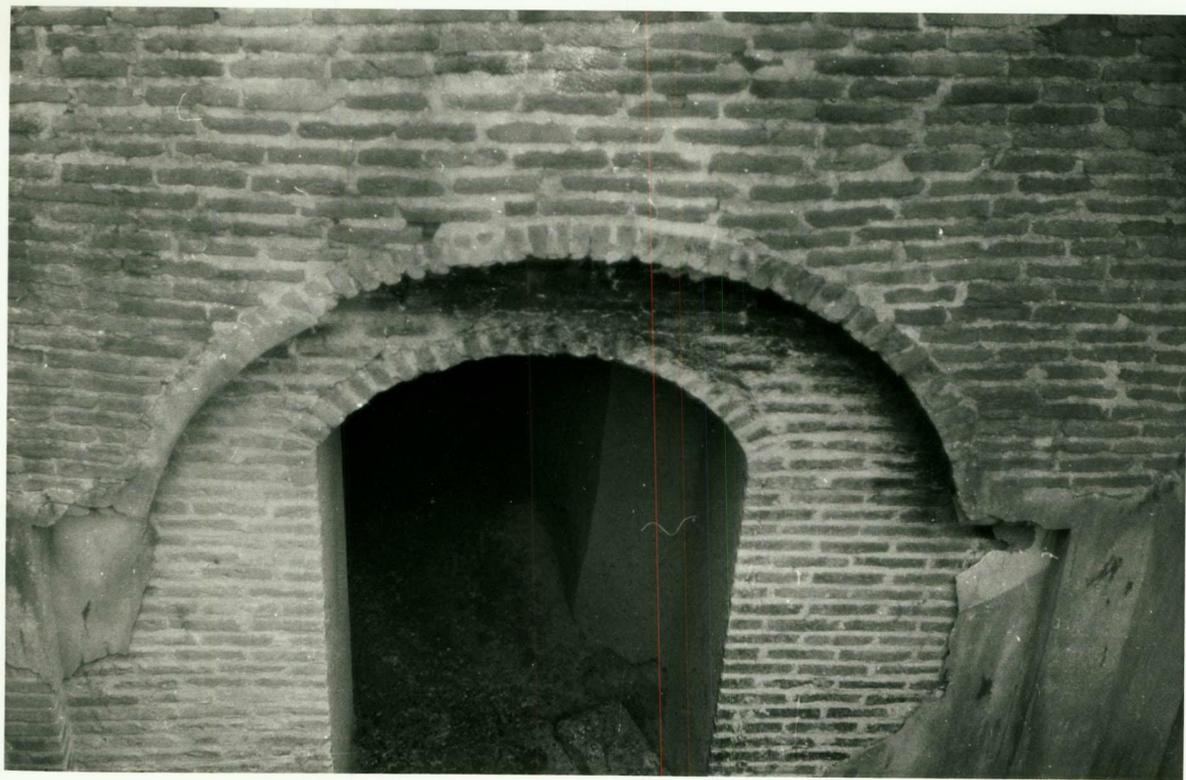
یکی از قاب نبیها که کارهای
 که درون گنبد منبره کارهای
 رنگی از خراسانی دیوارها
 کار ساز شده است.

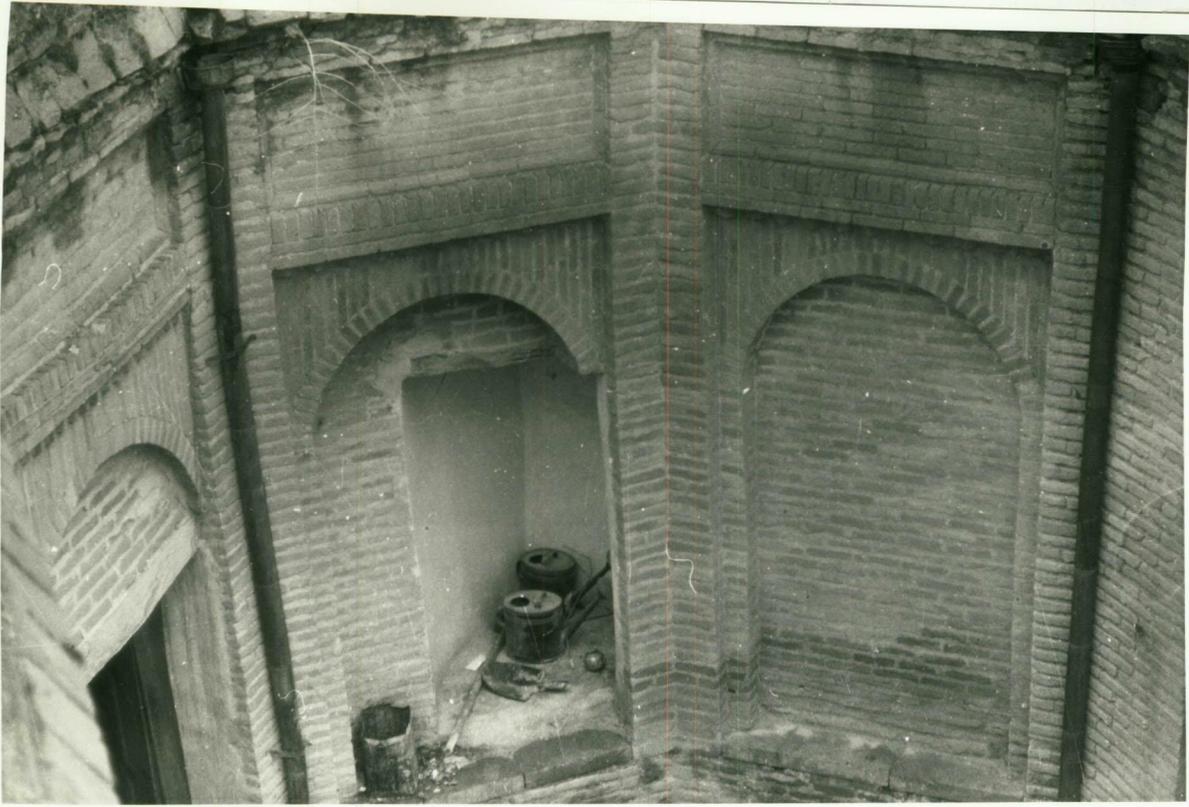
- ۱۵ -

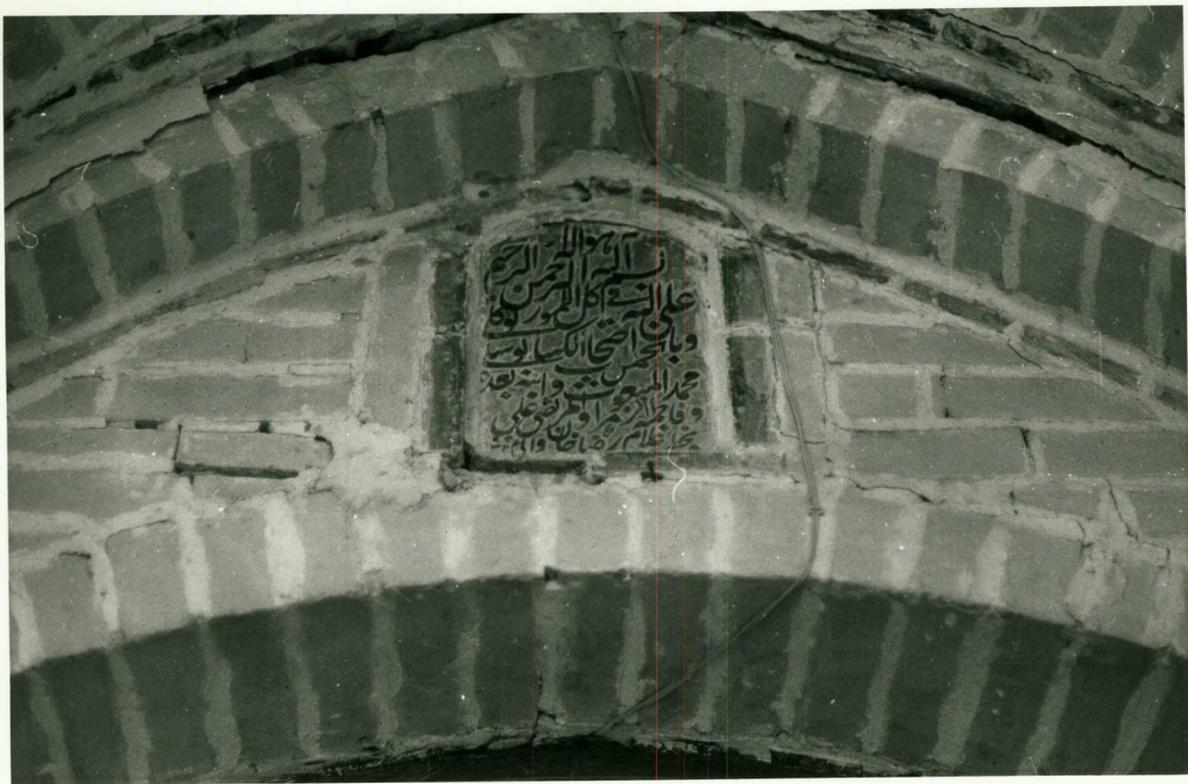
(۱۷) نمونه از نحوه طاق سبزی داخل کتی از اطاق ماکر علی

(۱۸) نحوه ترکیب مصالح و نمونه از قوسهای کتی داخل ماکر علی
که بصورت دو کادر تو در تو نمایان میشوند.

(۱۹) نمای داخلی کتیبه از برجها، قلعه والی باجانها، زرسهستان

(۲۰) کتیبه واقع در نما صندق سرخ و سردی قلعه والی که معروف
تاریخ بنا به ساختمان و مانی آن است

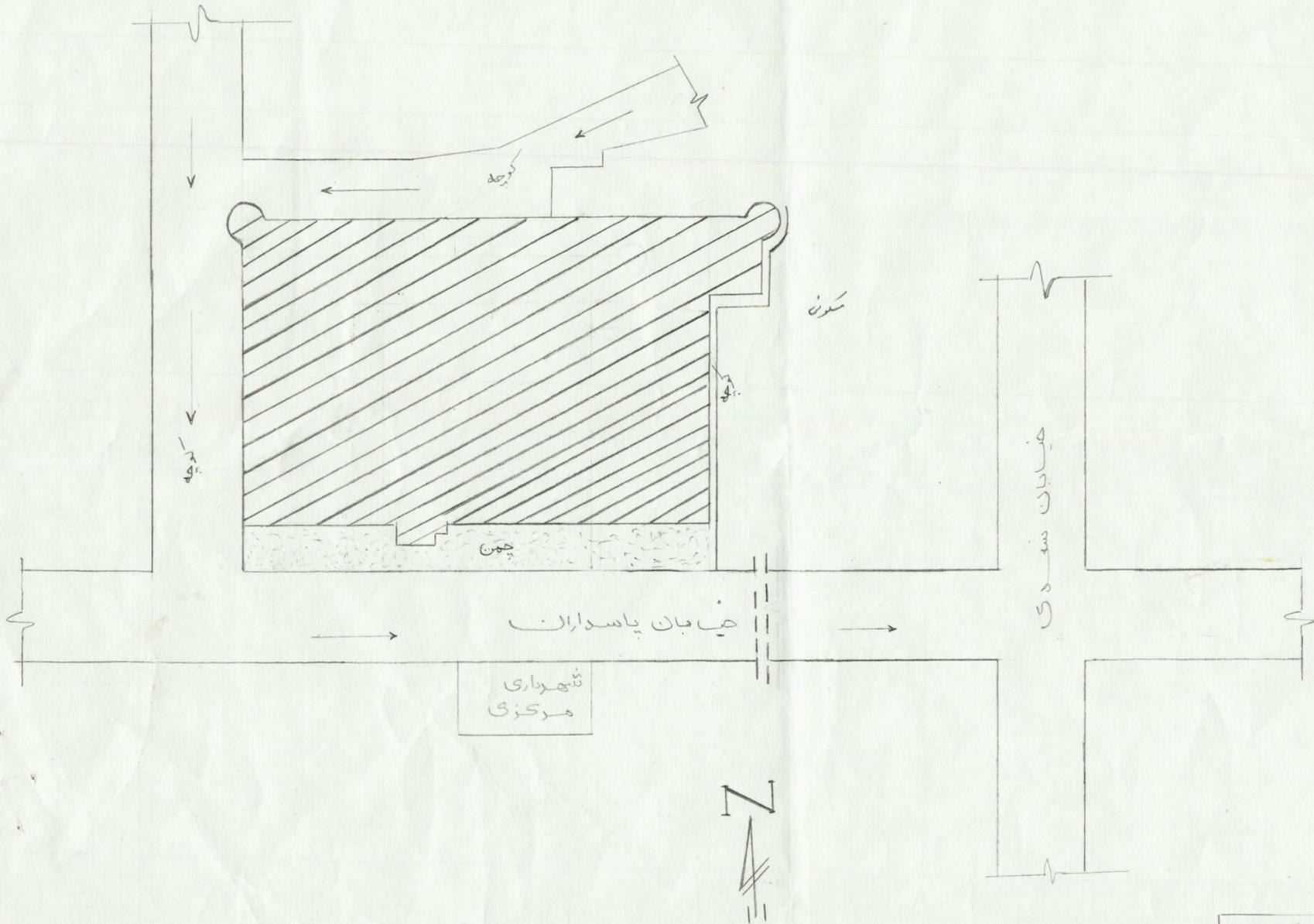
نمای برده‌ها می‌کند از برده‌ها
 دو گانه مله که بنام استوانه‌ای
 شکل گرفته‌اند.

-۲۱-

کتابت جامع بر دیوار حارمی
 صلح سرها مله که موت
 تاریخ مبارک مله و ما نیا اکی
 در سال - ۱۳۶۹ ه. ق.
 مهتاب

-۲۲-

پلان موقعیت ساختمان میراث فرهنگی (تیمه داران)

مقطع V

0.00

0.5

1
2
3

5.00

0.00

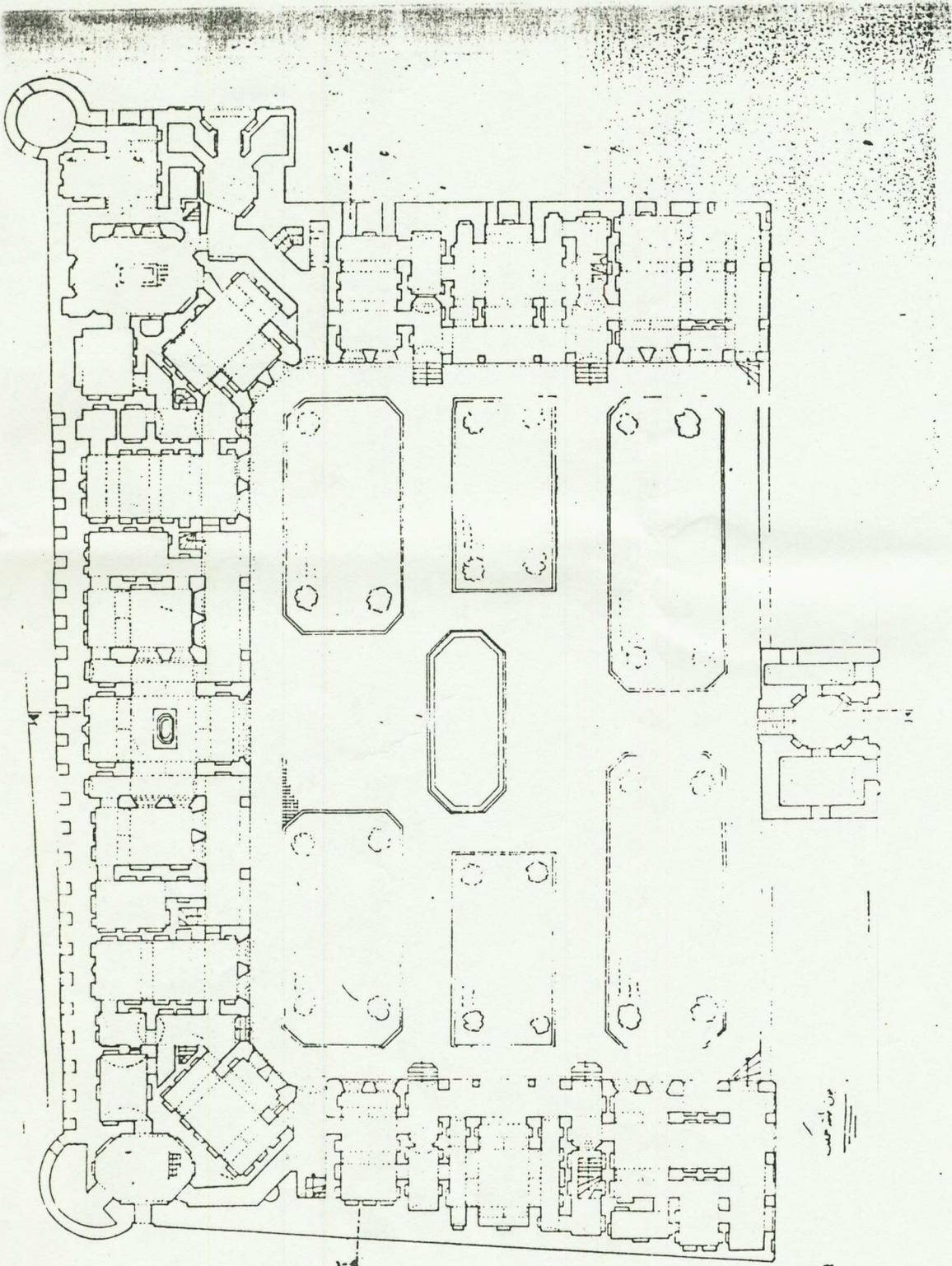
خيابان شهرداری

N

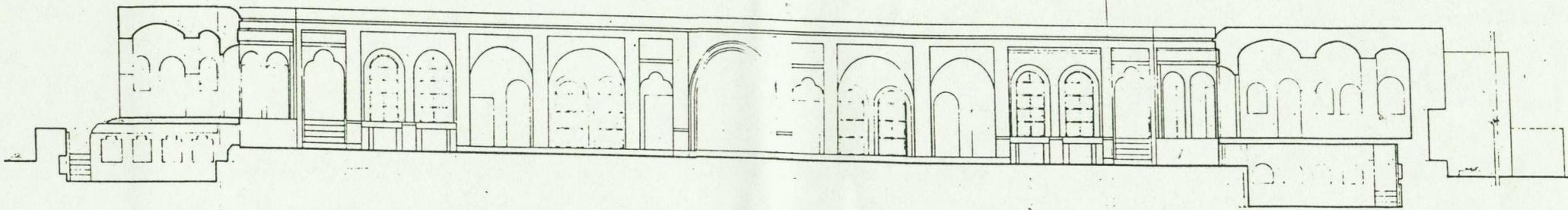
دانشنامه‌ی تاریخ
معماری و شهرسازی ایران
IranArchpedia.ir

ایلام - می

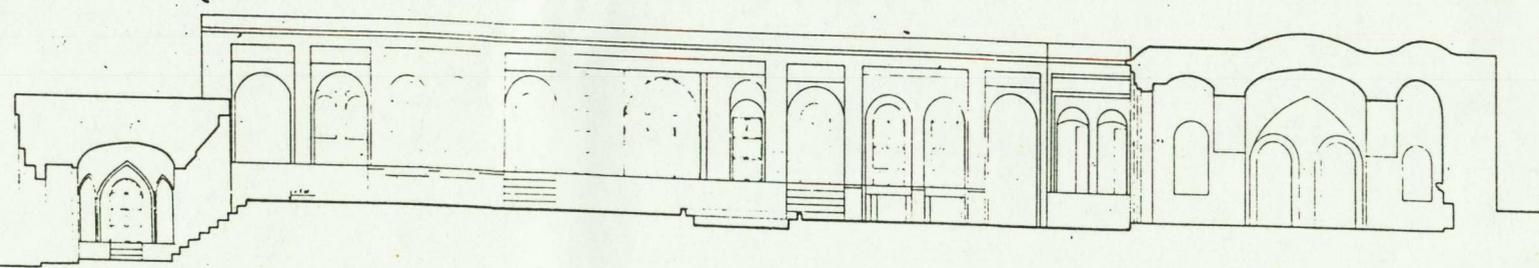

من این تصویر

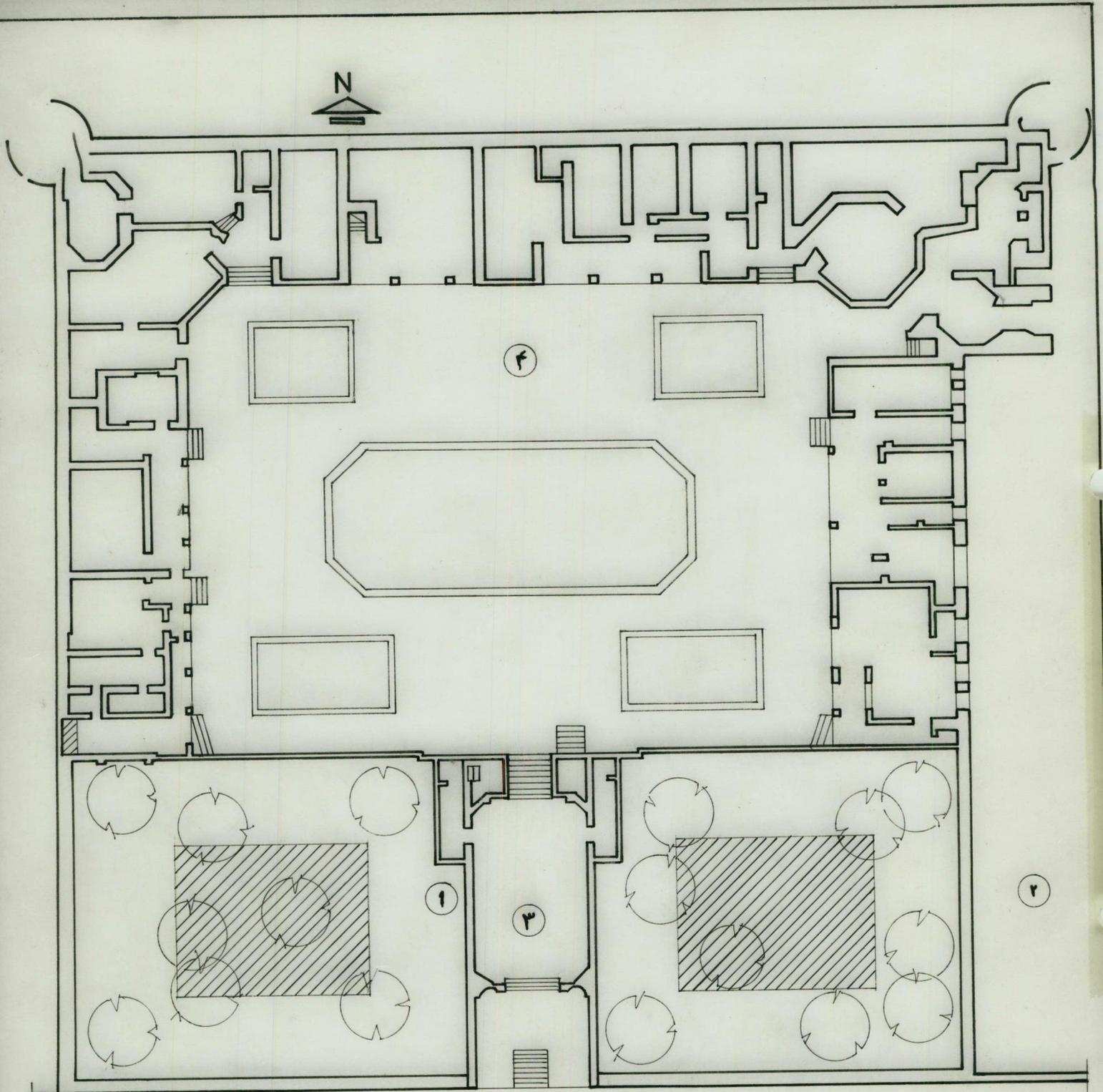
مقطع الف. الف.

مقطع ب. ب.

سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری
سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران
سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران
سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

① محل جمع مکتوبی کارکنان اداره کل دارا است در ایلام

② زمینی که توسط اداره کل مارا (صاف) حیدر دران این دروس است

③ دروی اصلی

④ حیاط مرکزی

یلاجمو
خانه قدیمی والی در ایلام

وزارت فرهنگ و هنر

تحت زیرین اطمینان طبقه فوقانی بصورت ضربی و ملک گرسرارد ملک
معالج کرد و گنج رزق شایسته که در کار در باره از گذرگاهها بر ما گذریده است.

وضع مالکیت:

بر اساس مکاتباتی که از طرف اداره فرهنگ و هنر استان ایلام
با اداره دارائی و امور اقتصادیک آن استان در مورد انتقال ملک صورت گرفته
استناط میگردد سند مالکیت ساختمان لغت اعتراض در مورد معلوم
خان والی صادر میگردد و اداره دارائی آن استان از بدو تأسیس ساختمان مذکور
در افسار دارد.

ضمناً جهت اطلاع از وضعیت مالکیت ملک مذکور بر توجیه تماماً مشرک را چه مشرک
نامه ارسال از طرف اداره ثبت استان ایلام به اداره دارائی و امور اقتصادیک آن
در مورد کیفیت سهام و مساحت بلاکه آن معطوف میدارم که پیوست میباشد
از طرف شما توجیه به مکاتباتی که در وقت حضوری با شما در این خصوص در
هرینه اربابان تبریز ۹۵۰۰۰ هزار ریال ثبت تعمیرات ملک مذکور در سند است.
صدور برگزیده امری در این مورد منوط بر آنکامالست.

